Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

18. december 2025*

»Præjudiciel forelæggelse – intellektuel ejendomsret – ophavsret og beslægtede rettigheder – direktiv 2001/29/EF – artikel 2-4 og 8 – direktiv 2004/48/EF – artikel 1-3 – direktiv 2006/115/EF – direktiv 2006/116/EF – artikel 1, 2 og 9 – artikel 17 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – retsmidler – adgang til effektive retsmidler – national lovgivning, som gør antagelsen til realitetsbehandling af et krænkelsessøgsmål anlagt af en af medindehaverne af ophavsretten til et kinematografisk værk betinget af, at alle medindehaverne af denne ret inddrages i sagen«

I sag C-182/24,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal judiciaire de Paris (retten i første instans i Paris, Frankrig) ved afgørelse af 8. februar 2024, indgået til Domstolen den 5. marts 2024, i sagen

**RB**, som retssuccessor efter Claude Chabrol,

**AD** ved sin kurator, NM, som retssuccessor efter Claude Chabrol,

**DR**, som retssuccessor efter Claude Chabrol,

**ZB**, som retssuccessor efter Claude Chabrol,

**VQ**, som retssuccessor efter Claude Chabrol,

**RZ**, som retssuccessor efter Paul Gégauff,

**DQ**, som retssuccessor efter Paul Gégauff,

**FI**, som retssuccessor efter Paul Gégauff,

**LF**, som retssuccessor efter Paul Gégauff,

mod

**Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD),**

**Radio Days SARL,**

* Processprog: fransk.

**Brinter Company Ltd,**

**BS,**

**MW,**

**Artedis SA,**

**Panoceanic Films SA,**

procesdeltagere:

**Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM),**

**HU**, som retssuccessor efter Pierre Jansen,

**YG**, som retssuccessor efter Ellery Queen,

**VH**, som retssuccessor efter Ellery Queen,

**IA,**

**ID**, som retssuccessor efter Jean Patrick Manchette,

**boet efter Daniel Boulanger**, som retssuccessor efter Daniel Boulanger,

**HK**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**QY**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**WY**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**KE**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**NA**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**IY**, som retssuccessor efter Claude Brulé,

**boet efter Nicholas Blake**, som retssuccessor efter Nicholas Blake,

**boet efter Edward Atiyah**, som retssuccessor efter Edward Atiyah,

**boet efter Ellery Queen**, som retssuccessor efter Ellery Queen,

**boet efter Richard Neely**, som retssuccessor efter Richard Neely,

**boet efter Patricia Highsmith,**

**boet efter Charlotte Armstrong**, som retssuccessor efter Charlotte Armstrong,

**WI**, som retssuccessor efter Claude Rank,

**QT**, som retssuccessor efter Hubert Monteilhet,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, F. Biltgen, Domstolens vicepræsident, T. von Danwitz, som fungerende dommer i Første Afdeling, og dommerne I. Ziemele (refererende dommer), A. Kumin og S. Gervasoni,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– RB, som retssuccessor efter Claude Chabrol, ved avocat J. Aittouares,

– AD ved sin kurator, NM, som retssuccessor efter Claude Chabrol, DR, ZB og VQ, som retssuccessorer efter Claude Chabrol, samt RZ, DQ, FI og LF, som retssuccessorer efter Paul Gégauff, ved avocat L. Klein,

– Radio Days SARL, Brinter Company Ltd, BS, MW, Artedis SA og Panoceanic Films SA ved avocat P. Spinosi,

– den franske regering ved B. Fodda og E. Timmermans, som befuldmægtigede,

– den østrigske regering ved A. Posch, J. Schmoll og G. Kunnert, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved C. Auvret og J. Samnadda, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. april 2025,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2-4 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10), artikel 1-3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT 2004, L 157, s. 45, berigtiget i EUT 2004, L 195, s. 16), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EUT 2006, L 376, s. 28), artikel 1, 2 og 9 i

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF af 12. december 2006 om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder (EUT 2006, L 372, s. 12) samt artikel 17 og 47 i den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side 9 fysiske personer, som retssuccessorer efter filminstruktøren Claude Chabrol, der døde i 2010, og drejebogs- og dialogforfatteren Paul Gégauff, der døde i 1983, og på den anden side Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD), Radio Days SARL, Brinter Company Ltd (herefter »Brinter«), BS, MW, Artedis SA og Panoceanic Films SA vedrørende udnyttelsen af 14 film instrueret af Claude Chabrol, hvoraf 5 blev lavet i samarbejde med Paul Gégauff som dialogforfatter.

## Retsforskrifter

### *EU-retten*

*Direktiv 2001/29*

3 Følgende fremgår af fjerde betragtning til direktiv 2001/29:

»En harmoniseret retlig ramme for ophavsret og beslægtede rettigheder vil i kraft af den øgede retssikkerhed samtidig med overholdelsen af et højt beskyttelsesniveau for de intellektuelle ejendomsrettigheder medføre betydelige investeringer i kreativ og innovativ virksomhed, herunder i netinfrastruktur, og føre til vækst og øget konkurrenceevne for den europæiske industri både hvad angår udbud af indhold og informationsteknologi og generelt i en række industrisektorer og kulturelle sektorer. Dette vil kunne sikre arbejdspladser og fremme jobskabelsen.«

4 Dette direktivs artikel 2 med overskriften »Retten til reproduktion« har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker

b) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser

c) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer

d) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf, og

e) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.«

5 Nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Retten til overføring af værker til almenheden og retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser« bestemmer følgende:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

2. Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til de pågældende værker på et individuelt valgt sted og tidspunkt:

a) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser

b) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer

c) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf, og

d) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.

3. Rettighederne efter stk. 1 og 2 udtømmes ikke af en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden i henhold til denne artikel.«

6 Samme direktivs artikel 4 med overskriften »Retten til spredning« fastsætter følgende:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf.

2. Spredningsretten udtømmes ikke i Fællesskabet for så vidt angår originalværker eller eksemplarer heraf, medmindre første salg eller anden overdragelse af ejendomsret i Fællesskabet af den pågældende genstand foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.«

7 Artikel 8 i direktiv 2001/29 med overskriften »Sanktioner og retsmidler« bestemmer følgende:

»1. Medlemsstaterne indfører passende sanktioner og retsmidler over for krænkelser af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, og de træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at sanktionerne og retsmidlerne finder anvendelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og være afskrækkende.

2. Hver medlemsstat træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at rettighedshavere, hvis interesser påvirkes af en krænkelse på dens område, kan anlægge erstatningssøgsmål og/eller kræve nedlagt forbud og i givet fald kræve beslaglæggelse af det materiale, der ligger til grund for krænkelsen, samt de i artikel 6, stk. 2, nævnte anordninger, produkter eller komponenter.

3. Medlemsstaterne sikrer, at rettighedshaverne kan kræve nedlagt forbud over for mellemmænd, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.«

*Direktiv 2004/48*

8 Følgende fremgår af 10. og 13. betragtning til direktiv 2004/48:

»(10) Formålet med dette direktiv er indbyrdes at tilnærme [medlemsstaternes lovgivninger vedrørende de materielle regler om intellektuel ejendomsret] med henblik på at sikre et højt, ækvivalent og ensartet beskyttelsesniveau i det indre marked.

[...]

(13) Det er nødvendigt at fastlægge så bredt et anvendelsesområde for dette direktiv som muligt for at dække alle de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af fællesskabsbestemmelserne på dette område og/eller af de berørte medlemsstaters lovgivning. Dette er dog ikke til hinder for, at medlemsstaterne, hvis de ønsker det, af hensyn til nationale behov kan udvide bestemmelserne i dette direktiv til at omfatte illoyal konkurrence, herunder piratkopiering og tilsvarende aktiviteter.«

9 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Genstand« fastsætter følgende:

»Dette direktiv vedrører de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder. I dette direktiv omfatter udtrykket »intellektuelle ejendomsrettigheder« også industrielle ejendomsrettigheder.«

10 Det nævnte direktivs artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer følgende:

»1. Med forbehold af de midler, der er indført eller kan indføres i fællesskabslovgivningen eller i medlemsstaternes lovgivninger, for så vidt disse midler er gunstigere for rettighedshaverne, finder de i dette direktiv fastsatte foranstaltninger, procedurer og retsmidler anvendelse i overensstemmelse med artikel 3 på enhver krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som fastsat i fællesskabsretten og/eller den pågældende medlemsstats nationale ret.

2. Dette direktiv berører ikke de særlige bestemmelser om håndhævelse af rettigheder og undtagelser, der er fastsat i fællesskabslovgivningen om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder, særlig [Rådets] direktiv 91/250/EØF [af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT 1991, L 122, s. 42)], navnlig artikel 7, og direktiv [2001/29], navnlig artikel 2-6 og artikel 8.

3. Dette direktiv berører ikke:

a) fællesskabsbestemmelserne med materielle regler vedrørende intellektuel ejendomsret, [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 95/46/EF [af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT 1995, L 281, s. 31)], [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 1999/93/EF [af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer (EFT 2000, L 13, s. 12)] og [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2000/31/EF [af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (EFT 2000, L 178, p. 1)] i almindelighed, og artikel 12-15 i direktiv 2000/31/EF i særdeleshed

b) medlemsstaternes forpligtelser i henhold til internationale konventioner, navnlig [aftalen om handelsrelaterede aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder, der er indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (WTO), undertegnet i Marrakech den 15. april 1994 og godkendt ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguayrundens regi (1986-1994), for så vidt angår de områder, der hører under Fællesskabets kompetence (EFT 1994, L 336, s. 1)], herunder forpligtelserne i relation til strafferetlige procedurer og sanktioner

c) medlemsstaternes nationale bestemmelser om strafferetlige procedurer eller sanktioner i forbindelse med krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.«

11 Samme direktivs artikel 3 med overskriften »Almindelige bestemmelser« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne fastsætter de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af dette direktiv. Disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser.

2. Foranstaltningerne og retsmidlerne skal ligeledes være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.«

12 Artikel 4 i direktiv 2004/48 med overskriften »Personer berettiget til at anmode om anvendelse af foranstaltninger, procedurer og retsmidler« bestemmer følgende:

»Medlemsstaterne anerkender:

a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der [...] efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

d) faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

som personer, der kan anmode om anvendelse af de i dette kapitel omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler.«

*Direktiv 2006/115*

13 Direktiv 2006/115 vedrører udlejnings- og udlånsrettigheder og visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret.

*Direktiv 2006/116*

14 Følgende fremgår af 11. betragtning til direktiv 2006/116:

»Beskyttelsesniveauet for ophavsret og beslægtede rettigheder bør være højt, da disse rettigheder er grundlaget for intellektuel kreativ virksomhed. Beskyttelsen heraf kan sikre opretholdelse og udvikling af kreativiteten til gavn for ophavsmændene, kulturindustrien, forbrugerne og samfundet som helhed.«

15 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Varigheden af ophavsretten« har følgende ordlyd:

»1. Ophavsretten til litterære eller kunstneriske værker som defineret i artikel 2 i Bernerkonventionen [til værn for litterære og kunstneriske værker, undertegnet i Bern den 9. september 1886 (Parisakten af 24.7.1971), i den affattelse, der følger af ændringen af 28. september 1979] gælder i ophavsmandens levetid og i 70 år efter vedkommendes død, uanset på hvilket tidspunkt værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden.

2. Tilkommer ophavsretten flere, som har samarbejdet ved værkets frembringelse, beregnes den i stk. 1 nævnte beskyttelsestid fra den længstlevende ophavsmands død.

[…]

4. Hvis en medlemsstat fastsætter særlige bestemmelser for ophavsret til kollektive værker eller foreskriver, at en juridisk person skal udpeges som rettighedshaver, beregnes beskyttelsestiden efter stk. 3, medmindre de fysiske personer, der har skabt værket, identificeres som sådanne i de udgaver af værket, der gøres tilgængelige for offentligheden. Dette stykke berører ikke rettigheder, der tilkommer identificerede ophavsmænd, hvis identificerbare bidrag indgår i sådanne værker, idet sådanne bidrag omfattes af stk. 1 eller 2.

[…]«

16 Det nævnte direktivs artikel 2 med overskriften »Kinematografiske eller audiovisuelle værker« bestemmer følgende:

»1. Den ledende instruktør af et kinematografisk eller audiovisuelt værk anses som dets ophavsmand eller som en af dets ophavsmænd. Medlemsstaterne kan anse andre som medindehavere af ophavsretten.

2. Beskyttelsestiden for et kinematografisk eller audiovisuelt værk udløber 70 år efter det tidspunkt, hvor den længstlevende af følgende personer dør, uanset om disse personer anses som medophavsmænd: den ledende instruktør, drejebogsforfatteren, dialogforfatteren og komponisten til musik, som er specielt frembragt til brug i det kinematografiske eller audiovisuelle værk.«

17 Samme direktivs artikel 9 med overskriften »Ideelle rettigheder« har følgende ordlyd:

»Dette direktiv berører ikke de enkelte medlemsstaters bestemmelser vedrørende ideelle rettigheder.«

### *Fransk ret*

18 Artikel L. 113-3 i code de la propriété intellectuelle (lov om intellektuel ejendomsret) bestemmer følgende:

»Et fællesværk er medophavsmændenes fælles ejendom.

Medophavsmændene udøver deres rettigheder efter gensidig aftale.

I tilfælde af uenighed træffer de civile domstole afgørelse.

Når hver medophavsmands deltagelse er sket inden for forskellige genrer, kan hver enkelt, medmindre andet er aftalt, udnytte sit personlige bidrag separat, dog uden at skade udnyttelsen af fællesværket.«

## Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

19 Mellem 1967 og 1974 instruerede Claude Chabrol 14 film (herefter »de omhandlede film«). Fem af disse blev lavet i samarbejde med Paul Gégauff som dialogforfatter, drejebogsforfatter eller ophavsmand til filmbearbejdelsen.

20 Materialet til de omhandlede film tilhørte producenten, SA Les Film La Boétie, som i forbindelse med sin likvidation ved en kontrakt af 25. marts 1982 overdrog det til det engelske selskab Brinter C.

21 Ved salgsfuldmagt af 1. januar 1990 bemyndigede Brinter Artedis, i hvilket selskab MW optrådte som direktør, til at indgå salgskontrakter direkte med køberne og modtage salgsprisen for en periode på 12 måneder, som kunne forlænges ved stiltiende aftale.

22 Ved en kontrakt af 8. juni 1990 overdrog Claude Chabrol retten til at »fortsætte udnyttelsen« af flere af de omhandlede film til Brinter for en periode på 30 år. BS optrådte som direktør for dette selskab.

23 Paul Gégauffs udnyttelsesrettigheder til de fem film, han havde medvirket til, blev ligeledes overdraget af fire arvinger efter ham til Brinter ved en kontrakt af 8. juni 1990.

24 Ved en kontrakt af 18. februar 2012 overdrog Brinter udnyttelsesretten til disse fem film til Panoceanic Films.

25 Den 11. juli 2019 anlagde de fem arvinger efter Claude Chabrol og de fire arvinger efter Paul Gégauff sag mod Radio Days, Brinter, BS, MW, Artedis og Panoceanic Films for kontraktbrud og krænkelse af ophavsrettighederne til de omhandlede film. Disse arvinger, som er sagsøgerne i hovedsagen, har i det væsentlige gjort gældende, at disse film ikke eller ikke i tilstrækkelig grad er blevet udnyttet, og kræver erstatning for det tab, som er lidt på grund af kontraktbruddene.

26 Den 27. januar 2020 rejste de sagsøgte i hovedsagen på grundlag af retspraksis vedrørende artikel L. 113-3, stk. 2, i lov om intellektuel ejendomsret en formalitetsindsigelse støttet på, at 19 medophavsmænd til de nævnte film ikke var blevet inddraget i sagen.

27 Ved skrivelser af 5. maj og 12. juni 2020 inddrog sagsøgerne i hovedsagen med henblik på at berigtige deres påstande syv fysiske personer i sagen, som de anså for at være »medophavsmænd« eller »retssuccessorer efter medophavsmænd«, der var afdøde, otte »boer« efter medophavsmænd, i forbindelse med hvilke de ikke havde kunnet identificere de fysiske personer, der var arvinger, og to kollektive ophavsretsforvaltningsselskaber, nemlig Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD) og Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM).

28 Ved kendelse af 9. februar 2023 pålagde tribunal judiciaire de Paris (retten i første instans i Paris, Frankrig), som er den forelæggende ret, i det væsentlige de sagsøgte i hovedsagen at fremlægge oplysninger til identifikation af medophavsmændene til de omhandlede film eller deres retssuccessorer.

29 Sagsøgerne i hovedsagen var selv med disse oplysninger ikke i stand til at lokalisere og identificere alle medophavsmændene til de omhandlede film og deres retssuccessorer på grund af filmenes antal og alder, de mange forskellige involverede personer og den omstændighed, at nogle af disse medophavsmænd var døde, og at deres arvinger var ukendte eller ikke boede i Frankrig.

30 Den forelæggende ret har anført, at tvisten i hovedsagen har været lammet siden den 27. januar 2020, fordi det er umuligt at identificere de mange på hinanden følgende arvinger efter medophavsmændene til de omhandlede film. Den har endvidere anført, at sagsøgerne i hovedsagen har gjort sig store anstrengelser for at identificere medophavsmændene eller deres retssuccessorer, uden at det har været muligt at inddrage dem behørigt i sagen, som det kræves i henhold til national retspraksis vedrørende artikel L. 113-3 i lov om intellektuel ejendomsret.

31 Den forelæggende ret har for det første fremhævet, at direktiv 2001/29 imidlertid kræver dels, at medlemsstaterne fastsætter passende sanktioner og retsmidler, dels at disse sanktioner er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og er afskrækkende.

32 Den har for det andet fremhævet, at de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er fastsat i direktiv 2004/48, finder anvendelse med forbehold af de midler, der er indført i medlemsstaternes lovgivninger, »for så vidt disse midler er gunstigere for rettighedshaverne«, og forudsat at disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler ikke er »unødigt komplicerede eller udgiftskrævende« og ikke indebærer »urimelige frister« eller medfører »ugrundede forsinkelser«.

33 Den forelæggende ret har præciseret, at artikel 1 i direktiv 2006/116 under alle omstændigheder beskytter ophavsretten, der overføres til retssuccessorerne, i 70 år efter ophavsmandens død, og at denne beskyttelse udvides for så vidt angår kollektive værker, eftersom den beregnes fra det tidspunkt, hvor den længstlevende ophavsmand til det pågældende værk dør. Dette gælder bl.a. for et kinematografisk eller audiovisuelt værk som omhandlet i dette direktivs artikel 2.

34 Den forelæggende ret har desuden anført, at chartret giver sagsøgerne i hovedsagen ret til effektive retsmidler. Ifølge den foreliggende ret er de faktisk forhindret i at få adgang til en domstol, der træffer afgørelse om realiteten i deres civile søgsmål, hvis de ikke kan inddrage alle retssuccessorerne efter medophavsmændene til de omhandlede film.

35 I denne henseende har den forelæggende ret fremhævet, at der ikke er tale om at rejse tvivl om erhvervede rettigheder, som bestrides af parterne, hvilket henhører under behandlingen af sagens realitet, men om, i forbindelse med formalitetsprøvelsen, at afgøre, om det overhovedet er muligt at gøre disse rettigheder gældende i en retssag. Ifølge den forelæggende ret synes sagsøgerne i hovedsagens udøvelse af ophavsretten i det foreliggende tilfælde at afhænge af, om de er i stand til at identificere alle medindehaverne af rettighederne.

36 På denne baggrund har tribunal judiciaire de Paris (retten i første instans i Paris) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel [2-4] og 8 i direktiv [2001/29], artikel 1-3 i direktiv [2004/48] og artikel 1, 2 og 9 i direktiv [2006/116], idet disse bestemmelser garanterer ophavsmanden og medophavsmanden til et filmværk eller audiovisuelt værk både eneretten til at tillade eller forbyde reproduktion af deres værker og deres overføring til almenheden og en beskyttelsesperiode, der slutter 70 år efter, at den sidste overlevende medophavsmand til værket er død, samtidig med at de pålægger medlemsstaterne at fastsætte effektive, forholdsmæssige og afskrækkende sanktioner og passende retsmidler for krænkelser af ophavsretten samt foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der ikke er unødigt komplicerede eller udgiftskrævende eller medfører urimelige frister eller ugrundede forsinkelser, fortolkes således, at et søgsmål om krænkelse af ophavsretten til et fællesværk, der er anlagt af rettighedshaveren, kræver, at alle medophavsmændene inddrages i søgsmålet for, at det kan antages til realitetsbehandling?

2) Skal rettighedshaverens ret til effektive retsmidler og adgang til en domstol, der udgør en del af retten til en retfærdig rettergang, som sikret ved artikel [2-4] og 8 i direktiv [2001/29], artikel 1-3 i direktiv [2004/48] samt artikel 1, 2 og 9 i direktiv [2006/116], direktiv 2006/115 [...] og [chartrets] artikel 17 og 47 [...] fortolkes således, at antagelse til realitetsbehandling af et søgsmål om krænkelse af ophavsret er betinget af, at alle medophavsmænd til værket inddrages i søgsmålet?«

## Om de præjudicielle spørgsmål

### *Spørgsmålet, om anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som den vedrører fortolkningen af direktiv 2006/115*

37 Det skal bemærkes, at de forelagte spørgsmål udelukkende vedrører et processuelt problem, der følger af fortolkningen af artikel L. 113-3 i lov om intellektuel ejendomsret, som bestemmer, at medophavsmændene til et fællesværk skal udøve deres rettigheder efter gensidig aftale. Ifølge praksis fra Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) følger det af denne bestemmelse, at en medophavsmand til et fællesværk, såsom de i hovedsagen omhandlede film, der anlægger sag med henblik på at forsvare sine økonomiske rettigheder, skal inddrage samtlige øvrige medophavsmænd til det pågældende værk, hvis vedkommendes bidrag ikke kan adskilles fra disse øvrige medophavsmænds bidrag, idet sagen i modsat fald afvises. Den forelæggende ret henviser til visse EU-retlige bestemmelser, der er nævnt i de forelagte spørgsmål, herunder direktiv 2006/115, og ønsker nærmere bestemt oplyst, om EU-retten er til hinder for et sådant krav.

38 Ifølge Domstolens faste praksis udgør den i artikel 267 TEUF foreskrevne procedure et instrument i samarbejdet mellem Domstolen og de nationale retter, ved hjælp af hvilket Domstolen forsyner de nationale retter med de fortolkningselementer med hensyn til EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre de for dem verserende retssager (dom af 27.4.2023, Castorama Polska og Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).

39 Det følger ligeledes af fast retspraksis, at det for at opnå en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret kan bruge, er påkrævet, at denne giver en beskrivelse af de faktiske omstændigheder og regler, som de forelagte spørgsmål hænger sammen med, eller i al fald forklarer de faktiske forhold, der er baggrunden for dens spørgsmål. Forelæggelsesafgørelsen skal endvidere angive de nøjagtige grunde til, at den nationale ret har rejst spørgsmål om fortolkningen af EU-retten og har fundet det nødvendigt at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål (dom af 27.4.2023, Castorama Polska og Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

40 I denne henseende skal en anmodning om præjudiciel afgørelse, således som det fremgår af artikel 94, litra c), i Domstolens procesreglement, indeholde en fremstilling af grundene til, at den forelæggende ret finder, at der er tvivl om fortolkningen eller gyldigheden af visse EU-retlige bestemmelser, samt af sammenhængen mellem disse bestemmelser og den nationale lovgivning, som finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, idet anmodningen i modsat fald afvises.

41 I det foreliggende tilfælde indeholder anmodningen om præjudiciel afgørelse imidlertid hverken oplysninger om, hvorvidt direktiv 2006/115 er relevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, eller præciserer, hvilke bestemmelser i dette direktiv den forelæggende ret ønsker fortolket.

42 Det må på dette grundlag konkluderes, at forelæggelsesafgørelsen for så vidt angår direktiv 2006/115 ikke opfylder alle de krav, der er nævnt i denne doms præmis 39 og 40.

43 Det følger af det ovenstående, at anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som den vedrører fortolkningen af direktiv 2006/115.

### *Realiteten*

44 Det bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges (dom af 18.11.2021, A. S.A., C-212/20, EU:C:2021:934, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

45 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsens begrundelse, at den forelæggende rets spørgsmål nærmere bestemt vedrører betydningen af artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 og artikel 1 i direktiv 2006/116 for spørgsmålet om, hvorvidt et krænkelsessøgsmål, der er anlagt af nogle af indehaverne af ophavsretten til et kollektivt værk, kan antages til realitetsbehandling. Den forelæggende ret har anført, at det krav, der er fastsat i lov om intellektuel ejendomsret, således som fortolket i praksis fra Cour de cassation (kassationsdomstol), hvorefter et sådant søgsmål kun kan antages til realitetsbehandling, hvis det er anlagt af alle disse indehavere af ophavsretten, ikke er opfyldt i det foreliggende tilfælde, eftersom sagsøgerne i hovedsagen ikke er i stand til at udpege retssuccessorerne efter visse medophavsmænd på en måde, der gør det muligt at inddrage dem i en retssag.

46 Under disse omstændigheder må det lægges til grund, at den forelæggende ret med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 og artikel 1 i direktiv 2006/116, sammenholdt med chartrets artikel 17 og 47, skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, som gør antagelsen til realitetsbehandling af et søgsmål vedrørende krænkelse af ophavsretten til et kollektivt værk betinget af, at alle medindehaverne af denne ret inddrages i sagen.

47 For det første bestemmer artikel 8, stk. 1, første punktum, i direktiv 2001/29, at medlemsstaterne skal indføre passende sanktioner og retsmidler over for krænkelser af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, og træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at sanktionerne og retsmidlerne finder anvendelse.

48 Denne bestemmelse begrænser sig således til at fastsætte kravet om navnlig indførelse af passende retsmidler over for krænkelser af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i det nævnte direktiv, men angiver ikke de nærmere regler for anlæggelse af søgsmål med henblik på at sikre beskyttelsen af ophavsretten i tilfælde af fælles ejerskab til denne.

49 Hvad for det andet angår direktiv 2004/48 bestemmer artikel 3, stk. 1, heri, at medlemsstaterne skal fastsætte de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af dette direktiv. Disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser. Desuden skal disse foranstaltningerne og retsmidler ifølge artikel 3, stk. 2, ligeledes være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.

50 I denne henseende skal det fastslås, at selv om nævnte artikel 3 kræver, at der bl.a. indføres effektive procedurer med henblik på at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, idet det præciseres, at disse procedurer ikke må være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, indeholder den dog ikke regler, der finder anvendelse i tilfælde af fælles ejerskab til en ophavsret.

51 For det tredje regulerer artikel 1, stk. 2, i direktiv 2006/116 beskyttelsestiden for ophavsretten, idet denne bestemmelse fastsætter, at såfremt ophavsretten tilkommer flere, som har samarbejdet ved værkets frembringelse, beregnes den i artikel 1, stk. 1, nævnte beskyttelsestid fra den længstlevende ophavsmands død. Bestemmelsen omhandler derfor ikke de nærmere regler for anlæggelse af søgsmål med henblik på at sikre beskyttelsen af en ophavsret i tilfælde af fælles ejerskab til denne.

52 Det følger af det ovenstående, at artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 og artikel 1 i direktiv 2006/116 forpligter medlemsstaterne til at fastsætte de procedurer, der er nødvendige for at sikre den effektive beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omhandlet i disse direktiver, ved bl.a. at forbyde procedurer, der er unødigt komplicerede eller udgiftskrævende. Derimod fastsætter ingen af disse artikler efter deres ordlyd alene de nærmere regler for denne beskyttelse i tilfælde af fælles ejerskab til en ophavsret.

53 Det følger imidlertid af fast retspraksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 27.4.2023, Castorama Polska og Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

54 Hvad angår den sammenhæng, hvori artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 og artikel 1 i direktiv 2006/116 indgår, bemærkes, at de øvrige artikler i disse direktiver heller ikke fastsætter de nærmere regler for udøvelsen af de pågældende retsmidler i tilfælde af fælles ejerskab til en ophavsret.

55 Navnlig indeholder artikel 4 i direktiv 2004/48 om de personer, der kan anmode om anvendelse af de i dette direktiv omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler, ikke særlige regler for søgsmål anlagt af medindehavere af ophavsrettigheder.

56 Hvad angår de mål, der forfølges, bemærkes, at det fremgår af 4. betragtning til direktiv 2001/29, af 10. betragtning til direktiv 2004/48 og af 11. betragtning til direktiv 2006/116, at disse tre direktiver bl.a. skal sikre et højt beskyttelsesniveau for intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder ophavsrettigheder.

57 Hvad særligt angår direktiv 2004/48 tilsigter bestemmelserne i dette direktiv ifølge fast retspraksis ikke at regulere alle aspekter af de intellektuelle ejendomsrettigheder, men alene dem, der vedrører dels håndhævelsen af disse rettigheder, dels krænkelserne af disse, ved at forpligte til etablering af effektive retsmidler, der kan forhindre, standse eller rette op på enhver krænkelse af en eksisterende intellektuel ejendomsrettighed. I forbindelse hermed har EU-lovgiver valgt at foretage en minimumsharmonisering i forhold til håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder i almindelighed (jf. i denne retning dom af 9.7.2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, præmis 36, og af 11.1.2024, Mylan, C-473/22, EU:C:2024:8, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).

58 Det skal følgelig fastslås, at med forbehold af forpligtelsen til at indføre retsmidler, der ikke er unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, tilkommer det i medfør af princippet om procesautonomi medlemsstaterne at fastsætte de nærmere processuelle regler for de pågældende retsmidler, herunder vedrørende tilfælde af fælles ejerskab til intellektuelle ejendomsrettigheder.

59 I sidstnævnte henseende bemærkes, at det i medfør af dette princip ifølge Domstolens praksis tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte de processuelle regler for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som borgerne har i medfør af EU-retten, dog på den betingelse, at disse ikke er mindre gunstige end dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. i denne retning dom af 16.12.1976, Rewe-Zentralfinanz og Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, præmis 5, af 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, præmis 65, og af 30.4.2024, M.N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, præmis 129).

60 Desuden skal disse processuelle regler under alle omstændigheder være i overensstemmelse med de krav, der følger af chartret, og navnlig af chartrets artikel 17 om ejendomsretten og dets artikel 47 om adgangen til effektive retsmidler.

61 I det foreliggende tilfælde fremgår det af den forelæggende rets oplysninger, at medophavsmænd til kollektive værker i henhold til artikel L. 113-3 i lov om intellektuel ejendomsret udøver deres rettigheder efter gensidig aftale, og at den nationale ret, for hvilken sagen er indbragt, træffer afgørelse i tilfælde af uenighed. Cour de cassations (kassationsdomstol) fortolkning af denne bestemmelse medfører imidlertid, at et søgsmål, der er anlagt af en medophavsmand, uden inddragelse af alle de øvrige medophavsmænd eller, efter omstændigheder, deres retssuccessorer, skal afvises, selv når inddragelse af de pågældende viser sig at være meget vanskelig eller endog umulig på grund af omstændigheder, som sagsøgeren ikke har indflydelse på.

62 I lyset af de krav, der er nævnt i denne doms præmis 58-60, skal det efterprøves, at den omhandlede procedure under disse omstændigheder ikke er unødigt kompliceret eller udgiftskrævende og ikke kan være i strid med ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet samt med de krav, der følger af chartrets artikel 17 og 47.

63 For det første fremgår det af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at kravet om, at alle medophavsmænd og/eller deres retssuccessorer inddrages i søgsmålet, umuliggør en retslig prøvelse af deres påstande, henset til vanskeligheden ved at identificere og følgelig inddrage samtlige retssuccessorer efter medindehaverne af de pågældende ophavsrettigheder. Det påhviler den forelæggende ret at efterprøve, at dette krav i det foreliggende tilfælde ikke medfører, at den pågældende procedure bliver unødigt kompliceret og udgiftskrævende.

64 Selv om der i sagsakterne for Domstolen ikke er noget, der tyder på en tilsidesættelse af ækvivalensprincippet, bemærkes for så vidt angår effektivitetsprincippet for det andet, at EU-retten ikke forpligter medlemsstaterne til at indføre andre søgsmålsmuligheder end dem, der følger af national ret, medmindre det fremgår af den omhandlede nationale retsordens opbygning, at der ikke foreligger noget retsmiddel, der giver mulighed for, selv indirekte, at sikre, at retssubjekternes rettigheder i henhold til EU-retten overholdes, eller at retssubjekterne kun kan få adgang til domstolsprøvelse, hvis de overtræder lovgivningen (dom af 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis).

65 Det skal desuden, i overensstemmelse med Domstolens praksis, fremhæves, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser (dom af 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).

66 I det foreliggende tilfælde – når der er alvorlige og vedvarende vanskeligheder ved at identificere og lokalisere medophavsmænd til et kollektivt værk – kan det forhold, at antagelsen til realitetsbehandling af et søgsmål anlagt af medophavsmænd til dette værk, der ønsker at forsvare deres rettigheder, er betinget af, at alle øvrige medophavsmænd til værket inddrages i sagen, gøre det uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som EU-retten tillægger medophavsmænd.

67 For det tredje skal det ligeledes efterprøves, om en sådan situation kan være til skade for de rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 17 og 47, som vedrører henholdsvis ejendomsretten og retten til effektive retsmidler.

68 I denne henseende bemærkes, at det fremgår af chartrets artikel 17, stk. 1, at »[e]nhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet«. Denne artikels stk. 2 bestemmer, at intellektuel ejendomsret er beskyttet (dom af 9.2.2012, Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, præmis 68).

69 I denne sammenhæng bemærkes, at når en genstand kan kvalificeres som et »værk« som omhandlet i direktiv 2001/29, skal den i egenskab heraf være omfattet af en ophavsretlig beskyttelse i overensstemmelse med dette direktiv, idet dette direktiv i øvrigt ikke fastsætter betingelser med hensyn til antallet af medophavsmænd til værket.

70 Det må heraf konkluderes, at når flere personer i fællesskab er indehavere af en intellektuel ejendomsret, såsom en ophavsret, til det samme værk, anses de alle for i henhold til EU-retten at have erhvervet retten til at udnytte denne intellektuelle ejendomsret og er beskyttet på samme måde.

71 Under disse omstændigheder udgør anerkendelse som ophavsmand til et kinematografisk værk, som i det foreliggende tilfælde, en tilstrækkelig betingelse for udøvelsen af ejendomsretten, henset til de principper, der er nævnt i denne doms præmis 59.

72 Det bemærkes desuden, at enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler, således som det er fastsat i chartrets artikel 47. Det følger nemlig af Domstolens praksis, at retten til effektive retsmidler kan påberåbes alene på grundlag af chartrets artikel 47, uden at indholdet heri skal præciseres ved andre bestemmelser i EU-retten eller i medlemsstaternes nationale ret, og for at denne ret til effektive retsmidler kan anerkendes i en given sag, forudsætter det, således som det fremgår af chartrets artikel 47, stk. 1, at den person, som påberåber sig den, gør rettigheder eller friheder, som er sikret ved EU-retten, gældende (jf. i denne retning dom af 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

73 Domstolen har fastslået, at det væsentligste indhold af retten til effektive retsmidler, som er fastsat i chartrets artikel 47, bl.a. er, at den person, som er tillagt denne ret, skal have adgang til en retsinstans, der har kompetence til at sikre overholdelsen af de rettigheder, som EU-retten sikrer vedkommende, og som med henblik herpå kan undersøge alle retlige og faktiske spørgsmål, der er relevante for at afgøre den tvist, der er indbragt for den (dom af 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis).

74 En begrænsning som den, der følger af bestemmelserne i artikel L. 113-3 i lov om intellektuel ejendomsret, beskytter ganske vist de fraværende medindehaveres rettigheder ved at give dem mulighed for at råde over tilstrækkelige oplysninger til at deltage i proceduren eller ej, hvilket bl.a. bidrager til at sikre overholdelsen af disse medindehaveres ejendomsret som omhandlet i chartrets artikel 17 og til i forhold til dem at nå det mål, der er nævnt i nærværende doms præmis 56.

75 Disse bestemmelser synes imidlertid at bevirke, at det på trods af den indsats og den omhu, som sagsøgerne i hovedsagen har udvist med henblik på at inddrage samtlige medindehavere af ophavsretten i sagen, bliver umuligt for dem at opnå en retlig prøvelse af deres påstande. I et sådant tilfælde synes forpligtelsen til at inddrage samtlige medindehavere i sagen, idet det

pågældende søgsmål i modsat fald afvises, at forhindre disse sagsøgere i at udøve deres egne rettigheder. Den franske regering har i denne henseende medgivet, at denne forpligtelse i visse tilfælde kan udgøre et urimeligt krav, der kan gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt for sagsøgerne i hovedsagen at udøve deres rettigheder i henhold til EU-retten. Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 65 i forslaget til afgørelse, kan medindehavernes ret til at forsvare deres ophavsrettigheder ikke underlægges proceduremæssige krav, som er umulige eller meget vanskelige at overholde, hvilket i praksis ville svare til en neutralisering af denne ret og således udgøre et indgreb i den grundlæggende rettighed, der er sikret ved chartrets artikel 47.

76 Med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse fremgår det således, at fortolkningen og anvendelsen af de proceduremæssige krav, der er pålagt sagsøgerne i hovedsagen, henset til de særlige omstændigheder i den tvist, der er indbragt for denne ret, kan gøre den pågældende procedure unødigt kompliceret og udgiftskrævende og tilsidesætte både effektivitetsprincippet og chartrets artikel 47.

77 Såfremt den forelæggende ret måtte fastslå, at det ikke er muligt at fortolke national ret på en måde, som er i overensstemmelse med EU-retten, vil den have pligt til inden for rammerne af sine beføjelser at sikre den retsbeskyttelse, der for borgerne følger af chartrets artikel 47, og at sikre den fulde virkning heraf ved om fornødent at undlade at anvende de pågældende nationale bestemmelser (jf. analogt dom af 25.11.2025, Wojewoda Mazowiecki, C-713/23, EU:C:2025:917, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis).

78 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 8 i direktiv 2001/29, artikel 3 i direktiv 2004/48 og artikel 1 i direktiv 2006/116, sammenholdt med chartrets artikel 17 og 47, skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for en national lovgivning, som gør antagelsen til realitetsbehandling af et søgsmål vedrørende krænkelse af ophavsretten til et kollektivt værk betinget af, at alle medindehaverne af denne ret inddrages i sagen, forudsat at fortolkningen og anvendelsen af denne lovgivning ikke gør den fastsatte procedure unødigt kompliceret og udgiftskrævende, idet denne ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anlægge dette søgsmål for en enkelt medophavsmand eller flere af disse. Den nationale ret skal under alle omstændigheder sikre overholdelsen af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse som fastsat i chartrets artikel 47.

## Sagsomkostninger

79 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

**Artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet, artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF af 12. december 2006 om**

**beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder, sammenholdt med artikel 17 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,**

**skal fortolkes således, at**

**disse bestemmelser ikke er til hinder for en national lovgivning, som gør antagelsen til realitetsbehandling af et søgsmål vedrørende krænkelse af ophavsretten til et kollektivt værk betinget af, at alle medindehaverne af denne ret inddrages i sagen, forudsat at fortolkningen og anvendelsen af denne lovgivning ikke gør den fastsatte procedure unødigt kompliceret og udgiftskrævende, idet denne ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anlægge dette søgsmål for en enkelt medophavsmand eller flere af disse. Den nationale ret skal under alle omstændigheder sikre overholdelsen af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse som fastsat i artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder.**

Underskrifter